

TEREZA OPAVOVÁ, OBRAZ VÁLKY A VOJENSTVÍ V 16. A 17. STOLETÍ OČIMA ČESKÝCH ŠLECHTICŮ

Ústav českých dějin FF UK, Praha 2013, 83 stran vlastního textu práce + 87 stran textových příloh (edice) + 6 stran obrazových příloh

Posudek vedoucí diplomové práce

Tereza Opavová se ve své diplomové práci zaměřila na způsob, jakým reflektovali válku a vojenství čeští šlechtici 16. a 17. století. V centru její pozornosti se ocitl Jindřich Michal Hýzrle z Chodů, autor impozantní autobiografické výpovědi, v níž podal jedinečné svědectví o životě šlechtice v neklidných časech sklonku 16. a první poloviny 17. století. Podstatnou část tohoto originálního pramene sice už před lety zpřístupnil tým editorů pod vedením Lýdie Petráňové, avšak některé jeho pasáže – zvláště ty týkající se Hýzrlových představ o efektivním vedení války a organizování obrany země – se zatím nedočkaly ani vydání, ani adekvátního vyčtení. A právě na ně se nyní zaměřila autorka předložené práce. Hýzrlovu vojenskou rozpravu účelně doplnila výzkumem obsahově příbuzných pramenů vzešlých z per dalších šlechticů, především Zikmunda Chotka z Chotkova a Pavla Korky z Korkyně, v menší míře pak Lazara Schwendiho a Augeria Gislenia Busbecqa. Výsledkem je zajímavá a kvalitní studie, jejíž odborný přínos a informační hodnota je o to větší, že ji autorka rozšířila o pečlivě zpracovanou edici části Hýzrlovy rozpravy.

Svou diplomovou práci rozčlenila Tereza Opavová do celkem sedmi oddílů. Po charakteristice pramenů a literatury následuje oddíl přibližující vojenskou kariéru českých raně novověkých šlechticů, a poté oddíl o válečných pojednáních a rozpravách, jejichž autory byli právě šlechtici. Následuje pokus o komparativní souhrn jejich názorů na obranu země a poměrně stručný závěr práce. Za seznam pramenů a literatury pak autorka zařadila textové a obrazové přílohy. Mimořádně cenná je edice části Hýzrlova spisu *Kriegsdiscurs über der hochlöblichen Cron Böhmen Landtsdefension*, kterou Tereza Opavová kromě zpřístupnění v němčině nejen přeložila do češtiny, ale také doplnila jmenným a místním rejstříkem a slovníčkem objasňujícím archaismy, většinou přímo související se specifickou vojenskou problematikou pojednanou v Hýzrlově rozpravě. Konzultace zaměřené na paleografické a lingvistické nejasnosti, které při přípravě edice musela podniknout, pokládám nikoli za ulehčení této práce, nýbrž za projev velmi zodpovědného přístupu k činnosti tak náročné a

nevědění, jakou představuje editování raně novověkých pramenů, navíc s velmi specifickou tematikou.

Přes nesporné kvality předložené studie i edice lze k diplomové práci Terezy Opavové vznést některé dílčí připomínky. Zbytečně ji hyzdí občasné překlepy, které se bohužel nevyhnuly ani tak důležité záležitosti, jakou představují vlastní jména (na s. 22 de Nerves místo de Nevers, na s. 30 Buquy a Bugoy místo Buquoy atd.). Nešťastné jsou i některé koncovky mající hovorový – či spíše nářeční – charakter (např. s. 23: „...Leopold V. vystupoval v roli kmotra Hýzrlo syna“). Práce Terezy Opavové se přesto navzdory těmto pokleskům vyznačuje solidní stylistickou úrovní. Zhodnotíme-li obsahovou a interpretační stránku předložené studie, i zde je zřejmé, že jde o diplomovou práci výrazných kvalit, které představují dobré východisko pro další výzkum této nesnadné a dosavadní českou historiografií pohříchu opomíjené tematiky. Za výrazně nadstandardní počín (v porovnání s většinou diplomových prací s raně novověkou tematikou obhajovaných na Ústavu českých dějin) pak pokládám vytěžení německy psané Hýzrlovy rozpravy, velmi obtížné už vzhledem k množství dobových vojenských termínů. Připojená edice tohoto pramene – jakkoli zatím jen částečná – by si určitě zasloužila dotvoření do finální podoby a následné vydání. Práci ráda doporučuji k obhajobě a právě s přihlédnutím k mimořádně náročné práci s Hýzrlovým *Kriegsdiscurs über der hochlöblichen Cron Böhmen Landtsdefension* ji navrhuji – navzdory dílčím výhradám – ohodnotit jako výbornou.

V Praze dne 1. září 2013

Doc. Mgr. Marie Šedivá Koldinská, Ph.D.